

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 600/2020-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, zastúpenej LawService, s. r. o., advokátska kancelária, Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná advokát JUDr. Pavol Konečný, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 7 Co 226/2019-274 z 25. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastníť majetok podľa č. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co 226/2019-274 z 25. júna 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalovanou v konaní vedenom na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14 C 530/2015, v ktorom sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva k pozemkom nachádzajúcich sa v katastrálnom území Lužianky, obec Lužianky, okres Nitra. Dôvodom podania žaloby bola tvrdená absolútna neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorú žalobca uzavrel so sťažovateľkou. Po podaní žaloby o určenie vlastníckeho práva došlo k podaniu protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „prokurátor“) proti rozhodnutiu o povolení vkladu vlastníckeho práva v prospech sťažovateľky. Protestu prokurátora bolo vyhovené a žalobca bol ako vlastník predmetných nehnuteľností zapísaný opätovne do katastra nehnuteľností. Na základe uvedeného odpadol dôvod podanej žaloby a žalobca svojím podaním vzal žalobu späť a žiadal konanie zastaviť.

3. Okresný súd uznesením sp. zn. 14 C 530/2015 z 29. marca 2019 konanie o žalobe žalobcu zastavil a o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %. Následne krajský súd ako súd odvolací rozhodol napadnutým uznesením tak, že zmenil uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa trov konania tak, že stranám nárok na náhradu trov konania

nepriznáva. Ďalším výrokom rozhodol, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov tohto odvolacieho konania.

4. Sťažovateľka namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené a arbitrárne, a preto došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Sťažovateľka upozorňuje, že k späťvzatiu žaloby zo strany žalobcu došlo až po uplynutí dlhšieho času po tom, ako bol po proteste prokurátora zapísaný opäť ako vlastník sporných nehnuteľností, pričom jej týmto „oneskoreným“ späťvzatím vznikali trovy právneho zastúpenia, tzv. zavinené trovy, s čím sa krajský súd nevysporiadal.

5. Sťažovateľka takisto zdôraznila skutočnosť, že dôvodom protestu prokurátora bolo porušenie predkupného práva štátu, ktoré porušil žalobca, nie sťažovateľka. Krajský súd sa síce odvolával na rozhodnutia ústavného súdu, tieto však nie v rámci ratio decidendi, ale len ako obiter dictum uvádzali, že v daných prípadoch *„je opodstatnený záver, že stranám sa nárok na náhradu trov nepriznáva“*. Žalobca dostal kúpnu cenu dvakrát – raz od sťažovateľky, ktorú nevrátil, a druhýkrát od spoločnosti [REDACTED]. Sťažovateľka tak nemá vrátenú kúpnu cenu, nevlastní pozemok a ani nemá vyplatenú náhradu za vyvlastnenie. Z uvedených dôvodov nemôže obstať záver súdu, že žiadna zo strán nezavinila zastavenie konania [§ 256 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“)] a dôvody vedúce žalobcu k podaniu žaloby vylúčili zavinenie na oboch stranách sporu.

6. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd vec neskúmal v intenciách § 257 CSP, ktoré umožňuje posudzovať konkrétne skutkové okolnosti v tom smere, či nezakladajú dôvod hodný osobitného zreteľa, a ani v intenciách § 256 ods. 1 CSP, čím je jeho rozhodnutie tiež arbitrárne.

7. Vzhľadom na skutočnosť, že na okresnom súde sa vedie v obdobných veciach veľký počet sporov, uvedené podľa sťažovateľky *„vytvára kontext okolností podstatného významu s relevanciou nielen vo vzťahu k porušeniu základného práva na spravodlivé*

súdne konanie, ale i k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy“.

8. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že jej označené práva v bode 1 napadnutým uznesením krajského súdu porušené boli. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Domáha sa aj náhrady trov konania.

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

12. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

15. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

16. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

17. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

18. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

19. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

20. Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

21. Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy

ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

22. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj čl. 36 ods. 1 listiny) a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

23. Ústavný súd opakovane (z najnovšej judikatúry porov. medzi mnohými napr. II. ÚS 303/2017, II. ÚS 383/2017, II. ÚS 566/2018, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 178/2019) judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecných súdov o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdnictva.

24. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018).

25. Ďalej ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že ak Civilný sporový poriadok vylučuje uplatnenie mimoriadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu o trovách konania (§ 419, § 420 a § 421 CSP), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho rozporu s princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 56/2017, I. ÚS 188/2018).

26. Sťažovateľka namieta, že k porušeniu jej v bode 1 označených základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj práv podľa dohovoru a dodatkového došlo z dôvodu arbitrárnosti a nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorým ako súd odvolací pri zastavení konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, v ktorom sťažovateľka bola v postavení žalovanej, rozhodol o nároku na náhradu trov konania tak, že náhradu trov konania stranám nepriznáva. Vzhľadom na skutočnosť, že na okresnom súde bol takto zastavený veľký počet súdnych konaní, v ktorých bola sťažovateľka žalovanou, došlo podľa jej tvrdení aj k porušeniu jej základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

27. V prvom rade ústavný súd konštatuje, že rozhodnutia krajského súdu o nároku na náhradu trov zastaveného konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli vedené na základe početných žalôb fyzických osôb proti sťažovateľke ako žalovanej, boli už predmetom viacerých konaní pred ústavným súdom. Ako vyplýva aj zo samotnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ale napokon aj z opisu skutkových okolností aktuálne posudzovanej ústavnej sťažnosti, napriek skutočnosti, že takmer vo všetkých prípadoch išlo o obdobnú situáciu, rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu vo výroku o nároku na náhradu trov konania sa rozchádzali. Ústavný súd už uviedol, že pokiaľ súd rieši právnu otázku (tú istú alebo analogickú), ktorá už bola právoplatne vyriešená podstatne odlišným spôsobom, bez toho, aby sa argumentačne vyrovnal so skoršími súdnymi rozhodnutiami, nekoná v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy a môže tým porušiť aj právo účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (napr. I. ÚS 222/2019, I. ÚS 225/2019, IV. ÚS 614/2018).

28. Zhrňujúc závery svojich skorších nálezov pri preskúmaní rozhodnutí o náhrade trov zastavených konaní vo veciach sťažovateľky, ústavný súd opakovane vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky (napr. II. ÚS 569/2017, III. ÚS 98/2018, I. ÚS 168/2018, IV. ÚS 614/2018, III. ÚS 298/2018), ako aj základného práva žalobcov (napr. I. ÚS 222/2019, I. ÚS 225/2019, IV. ÚS 178/2019, II. ÚS 210/2019, II. ÚS 261/2018, I. ÚS 457/2019) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušenie uvedených práv ústavný súd vyslovil najmä v súvislosti s nedostatočným odôvodnením výroku krajského súdu o nároku na náhradu trov zastaveného konania, a to buď vo vzťahu ku skutočnosti, prečo žalobca, prípadne žalovaný má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, respektíve ak súd aplikoval § 257 CSP ako výnimku z pravidla procesného zavinenia zastavenia konania, tak nedostatočne odôvodnil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa a v tejto súvislosti aj neposkytol stranám procesný priestor na vyjadrenie sa k prípadnej aplikácii tohto ustanovenia.

29. Nad rámec uvedeného ústavný súd po zrušení napadnutých rozhodnutí vo svojich nálezoch konštatoval, že úlohou krajského súdu bude opätovne rozhodnúť o odvolaní, majúc na zreteli, že spravodlivosť, ktorá je osobitne zvýraznená v čl. 2 CSP (ako aj v čl. 6 ods. 1 dohovoru), je kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu povinnosť hľadať také riešenie ním prejednávanej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení (napr. I. ÚS 153/2018, I. ÚS 457/2019, II. ÚS 210/2019). Vnímajúc protichodnú rozhodovaciu činnosť krajského súdu vo vzťahu k nároku na náhradu trov zastaveného konania v skutkovo obdobných konaniach, vedených na okresnom súde, kde žalovanou stranou bola sťažovateľka, ústavný súd zároveň opakovane vo svojich nálezoch vyhodnotil aj špecifickú skutkovú situáciu, ktorá bola v konaniach o určenie vlastníckeho práva vedených proti sťažovateľke rovnaká. Ústavný súd konštatoval, že z procesného hľadiska je potrebné urobiť záver, že žaloba bola podaná dôvodne (to sa ale nemusí vzťahovať na dôvodnosť žaloby z hmotnoprávneho hľadiska, ktorá sa však v takomto prípade neskúma a neposudzuje), pretože v čase podania určovacej žaloby nemali žalobcovia inú právnu možnosť domôcť sa ochrany svojich práv. K späťvzatiu žaloby viedli objektívne dôvody – protest prokurátora, na ktorý žiadna zo strán

sporu nemala dosah, ale v dôsledku ktorého bola zabezpečená ochrana vlastníckeho práva žalobcu, čím odpadol predmet žaloby. Vzhľadom na to je v danom prípade opodstatnený záver, že stranám sa nárok na náhradu trov predmetného konania nepriznáva (m. m. I. ÚS 222/2019, I. ÚS 225/2019, IV. ÚS 614/2018).

30. Vychádzajúc z týchto záverov, pristúpil ústavný súd k preskúmaniu napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý v relevantnej časti odôvodnenia uviedol:

«17. Ustanovenie § 256 CSP vyžaduje pre priznanie náhrady trov konania zodpovednosť za zavinenie účastníka, ktorého procesný úkon mal za následok zastavenie konania. Otázka zavinenia podľa uvedeného ustanovenia sa hodnotí iba podľa procesného výsledku. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu vo veci a zásadou zodpovednosti za zavinenie. Zásada úspechu vo veci znamená, že strana, ktorá mala v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu trov konania. Posúdenie účelnosti pritom bude závislé od konkrétnych okolností tej - ktorej veci. Podstatou zásady zavinenia je sankčná náhrada nákladov konania, ktoré by pri riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zaviniel. Aj v prípade, ak sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, ak súd dospeje k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať (§ 257 CSP). Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia tohto ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí ísť o výnimočný charakter. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú v danej veci dané dôvody hodné osobitného zreteľa musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, okolností, ktoré viedli k uplatneniu práva na súde, postoja strán v priebehu konania a pod.. Toto ustanovenie má slúžiť na odstránenie neprimeranej tvrdosti, teda na dosiahnutie spravodlivosti pre strany sporu, pokiaľ ide o vedenie súdneho konania a jeho výsledok.

18. V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že žaloba v tejto veci bola súdu doručená dňa 4. 9. 2015 a v priebehu súdneho konania o proteste prokurátora rozhodol Okresný úrad Nitra, katastrálny odbor rozhodnutím zo dňa 02.11.2015 Č. UP 52/2015-9 tak, že mu vyhovel a napadnuté rozhodnutie Okresného úradu Nitra, katastrálneho odboru

č. V 5243/2015 zo dňa 28. júla 2015 o povolení vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností zrušil. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol Okresný úrad Nitra, odbor opravných prostriedkov, referát katastra nehnuteľností rozhodnutím zo dna 27.01.2016 č. UPo 28/2016-4/Br tak, že odvolanie zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutie. Písomným podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 14.10.2016 (č. l. 96 spisu) vzal žalobca žalobu späť, dôvodiac zmenou skutkového stavu, ku ktorému došlo po podaní protestu prokurátora. Žalobca v späťvzati žaloby zdôraznil, že správny orgán dospel k záveru, že posudzovaná kúpna zmluva je absolútne neplatný právny úkon, preto vlastnícke právo nebolo na žalovaného platne prevedené. Na základe toho katastrálny úrad zapísal opätovne žalobcu ako vlastníka nehnuteľnosti.

19. Slovenská republika je v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy... právnym štátom. Jedným z typických znakov právneho štátu je predvídateľnosť súdnych rozhodnutí a rovnaká aplikácia práva všeobecnými súdmi v právne a skutkovo podobných veciach. Z nálezov Ústavného súdu... vedených pod č. k. IV. ÚS 614/2019-36, I. ÚS 222/2019-46, I. ÚS 225/2019-46 všetky zo dňa 20. augusta 2019 vyplýva, že Ústavný súd... vytýkal odvolaciemu súdu diametrálne odlišnú rozhodovaciu činnosť o tej istej právnej otázke, čo je ústavne neudržateľná činnosť s tým, že riešenie problému a zjednotenie rozhodovania je v pôsobnosti krajského súdu.

20. Z obsahu zápisnice zo zasadnutia Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Nitre dňa 6. februára 2020 vyplýva, že občianskoprávne kolégium ohľadne náhrady trov konania prijalo zjednocujúce stanovisko v znení: „Vo veciach, v ktorých dôjde k späťvzati žaloby z objektívnych dôvodov, ktoré procesne nezavinila žiadna zo strán sporu, je opodstatnené vysloviť záver, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“. Občianskoprávne kolégium Krajského súdu v Nitre tak, zjednotilo rozhodovaciu činnosť svojich senátov pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v prípade zastavenia konania po späťvzati žaloby z objektívnych dôvodov, ktorá rozhodovacia činnosť bola rozdielna.

21. Odvolací súd po prejednaní tejto veci dospel k záveru, že na daný právny vzťah sa vzťahuje vyššie citované zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia, pretože späťvzatie žaloby nezavinila ani jedna zo strán sporu a došlo k nemu z objektívnych dôvodov po podaní protestu prokurátora. Keďže na danú právnu vec nie je možné aplikovať

ust. § 256 ods. 1 CSP ani ust. § 257 CSP odvolací súd postupoval podľa Čl. 4 ods. 1, 2 Základných princípov CSP, pričom zároveň vzal do úvahy právny názor Ústavného súdu SR vyslovený v jeho nálezoch vo veciach vedených pod č. k. IV. ÚS 614/2019-36, I. ÚS 222/2019-46, I. ÚS 225/2019-46 všetky zo dňa 20. augusta 2019. V týchto nálezoch Ústavný súd... uviedol: „K späťvzatiu žaloby viedli objektívne dôvody - protest prokurátora, na ktorý žalobcovia a ani sťažovateľka ako žalovaná nemali dosah, ale v dôsledku ktorého bola zabezpečená ochrana vlastníckeho práva žalobcov, čím odpadol predmet žaloby. Vzhľadom na to je v danom prípade opodstatnený záver, že stranám sa nárok na náhradu trov predmetného konania nepriznáva“.

22. Rovnako tak v tejto veci odvolací súd prijal záver, že z procesného hľadiska žalobca dôvodne podal žalobu, pretože v čase podania žaloby inú právnu možnosť ako sa domôcť ochrany vlastníckeho práva nemal. Aj v tejto veci dôvodom späťvzatia bol protest prokurátora, na ktorý strany sporu dosah nemali a v dôsledku ktorého, bola zabezpečená ochrana vlastníckeho práva žalobcu. Napokon toto rozhodnutie je aj v súlade so zjednocujúcim stanoviskom Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Nitre prijatým dňa 6. februára 2020 vo veciach nároku na náhradu trov zastaveného konania a je teda v súlade s rozhodnutiami iných senátov Krajského súdu v Nitre v rovnakých právnych veciach rozhodnutých po 6. februári 2020.

23. S ohľadom na vyššie uvedené zjednocujúce stanovisko Občianskoprávneho kolégia Krajského súdu v Nitre zo dňa 6. februára 2020 vo veciach náhrady trov podľa ktorého: „Vo veciach, v ktorých dôjde k späťvzatiu žaloby z objektívnych dôvodov, ktoré procesne nezavinila žiadna zo strán sporu, je opodstatnené vysloviť záver, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva“ odvolací súd uvádza, že aj senát 7 Co Krajského súdu v Nitre rešpektuje tieto závery a jeho rozhodnutia v obdobných veciach po prijatí zjednocujúceho stanoviska sú rovnaké.

24. Vzhľadom k vyššie uvedeným záverom odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne. V danej veci nie je možné aplikovať ust. § 256 ods. 1 CSP a ani ust. § 257 CSP. V tejto veci, ako je už vyššie uvedené k späťvzatiu žaloby viedli objektívne dôvody - protest prokurátora, na ktorý žalobca a ani žalovaný nemali dosah, preto odvolací súd zmenil napadnutý výrok uznesenia súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP tak, že s poukazom na Čl. 4 ods. 1, 2 Základných princípov CSP stranám sa nárok

na náhradu trov konania nepriznáva. Takéto rozhodnutie o trovách konania podľa názoru odvolacieho súdu predstavuje rozumné a spravodlivé vysporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

25. Vo vzťahu k odvolacím dôvodom, ktoré žalobca v odvolaní uviedol odvolací súd uvádza, že tieto dôvody neboli spôsobilé privodiť také súdne rozhodnutie o trovách konania, akých sa každá zo strán sporu domáhala. Odvolací súd sa podrobne zaoberal všetkými dôvodmi, ktoré strany sporu v priebehu konania uviedli a po zohľadnení osobitosti tejto veci rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia, pričom s ohľadom na vyššie uvedené závery nepovažuje za potrebné sa v tomto rozhodnutí vyvíjať s ďalšími odvolacími dôvodmi uvedenými v podanom odvolaní. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že obe strany sporu v písomných podaniach poukázali na zavinenie každej zo strán na zastavení konania. Odvolací súd za rozhodujúcu pre právne posúdenie veci však považoval skutočnosť, že dôvodom pre zastavenie konania z objektívneho hľadiska bol protest prokurátora, ktorého dôsledkom bolo navrátenie vlastníckeho práva žalobcu, ktorý už nemohol mať ďalej právny záujem v konaní pokračovať. Čo sa týka námietok žalobcu ohľadne nepoctivých zámerov žalovaného a jeho konania v rozpore s dobrými mravmi a na strane druhej námietok žalovaného o porušení predkupného práva žalobcom odvolací súd sa týmito námietkami nezaoberal, pretože konanie vo veci samej bolo zastavené a tieto otázky v rámci rozhodovania o nároku na náhradu trov konania nemohol riešiť.»

31. Spôsob, akým krajský súd pristúpil k vyriešeniu otázky náhrady trov v posudzovanej právnej veci v citovanom odôvodnení, je podľa ústavného súdu ústavne udržateľný, sleduje spravodlivé vysporiadanie vzťahov medzi sporovými stranami týkajúcich sa nároku na náhradu trov konania a sleduje dodržanie princípu právnej istoty. Aj odôvodnenie rozhodnutia o trovách konaniach musí napĺňať atribúty dostatočného odôvodnenia rozhodnutia tak, ako to vyžaduje základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, no k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o trovách konania pristupuje ústavný súd len v prípadoch procesného excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého

súdneho konania. K takémuto procesnému excesu v prípade napadnutého uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu nedošlo.

32. V súvislosti s námietkou sťažovateľky, ktorá sa týka tzv. zavinených trov konania a aplikácie ustanovenia § 256 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého ak strana procesne zavinila trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná náhradu týchto trov protistrane (ide o tzv. separáciu trov konania, ktorú je potrebné oddeliť od ostatných trov konania), ústavný súd uvádza, že v okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľka nepreukázala, že jej v súvislosti s „oneskoreným“ späťvzatím žaloby nejaké trovy vznikli. Nepredložila ústavnému súdu potvrdenie o konkrétnych „zbytočných trovách“, ktoré jej mali v konaní vzniknúť, a nešpecifikovala konkrétne úkony, ktoré boli z jej strany v rozhodnom období „zbytočne“ v konaní realizované, a tak neumožnila ústavnému súdu posúdiť relevanciu tejto námietky vo vzťahu ku konkrétnym skutkovým okolnostiam. Vzhľadom na uvedené a na všeobecnú rovinu tejto námietky dospel ústavný súd k záveru, že nedosahuje intenzitu ústavnej relevancie. Majúc na zreteli, že predmetom napadnutého uznesenia je rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania, ktoré ústavný súd v podstatnej časti vyhodnotil ako ústavne konformné, dospel ústavný súd k záveru o neopodstatnenosti uvedenej námietky.

33. Ústavný súd po preskúmaní argumentácie odvolacieho súdu dospel k presvedčeniu, že napadnuté uznesenie nevybočuje z aplikačnej praxe všeobecných súdov, je presvedčivo odôvodnené, ústavne udržateľné a ako také je potrebné ho považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nemá dôvod v tomto prípade zasahovať.

34. Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a označeným základným právom podľa ústavy a listiny, ako aj právom podľa dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

35. V súvislosti so sťažovateľkou namietaným porušením základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľka v sťažnosti len stručne uvádza, že väčší počet sporov o nárok na náhradu trov konania vytvára kontext okolností podstatného významu s relevanciou nielen vo vzťahu k porušeniu základného práva na spravodlivé súdne konanie, ale i k porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako i práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci nemohlo dôjsť ani k porušeniu uvedených práv. Ústavný súd preto aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol pri predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

36. Namietané porušenie čl. 20 ods. 4 ústavy sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nielen že neodôvodnila, v rámci svojej argumentácie ho ani nespomenula, a vzhľadom na obsah tohto ústavného článku, ktorý upravuje ústavné podmienky vyvlastnenia alebo núteného obmedzenia vlastníckeho práva, ústavný súd ani nevzhliadol žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a porušením uvedeného článku ústavy, preto ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

37. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu